

AKMEOLOGIK YONDASHUVGA ASOSLANGAN TA'LIM

Asatullayeva Sitora Dilmurod qizi

MTTDMQTMOI tayanch doktoranti

Annotatsiya. Ushbu tezisda akmeologik yondashuvning nazariy asoslari, uning ta'lim tizimidagi o'rni hamda shaxsni rivojlantirishdagi ahamiyati yoritiladi. Akmeologiya insonning o'z imkoniyatlarini maksimal darajada ro'yobga chiqarishi, kasbiy va shaxsiy kamolot cho'qqisiga erishishiga xizmat qiluvchi fan sifatida talqin etiladi. Shuningdek, akmeologik yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonining samaradorligi, pedagog va tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: akmeologiya, akmeologik yondashuv, kompetensiya, shaxs rivoji, kasbiy mahorat, pedagogik texnologiya, o'z-o'zini rivojlantirish.

Zamonaviy ta'lim tizimi inson kapitalini rivojlantirishga yo'naltirilgan bo'lib, bunda shaxsning nafaqat bilim darajasi, balki uning ijodiy fikrlashi, mustaqil qaror qabul qilishi va o'zini rivojlantirish qobiliyatlari muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, akmeologik yondashuv ta'limda dolzarb metodologik yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Akmeologiya — insonning yetuklik bosqichlarini o'rganadigan fan bo'lib, u shaxsning o'z imkoniyatlarini to'liq namoyon etishi va "akme" (eng yuqori cho'qqi)ga erishishini nazarda tutadi. Ta'lim jarayonida akmeologik yondashuvni qo'llash orqali o'quvchilar va pedagoglarning individual rivojlanish trayektoriyasini shakllantirish mumkin. Akmeologik yondashuv ta'lim jarayonini shaxsga yo'naltirilgan holda tashkil etishni nazarda tutadi. Bu yondashuvda asosiy e'tibor o'quvchining ichki imkoniyatlarini ochish, uning motivatsiyasini kuchaytirish va o'z ustida ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratiladi.

Akmeologik yondashuvning asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat:

Shaxsga yo'naltirilganlik, faollik va mustaqillikni qo'llab-quvvatlash, refleksiya va o'z-o'zini baholash, uzluksiz rivojlanish, individual yondashuv.

Mazkur yondashuv asosida ta'limni tashkil etishda quyidagi yo'nalishlar muhim hisoblanadi:

1. Shaxsiy rivojlanish. Akmeologik ta'limda o'quvchi shaxs sifatida markazga qo'yiladi. Uning qiziqishlari, ehtiyojlari va qobiliyatlari inobatga olinadi.

2. Kasbiy rivojlanish. Pedagog va tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish akmeologik yondashuvning muhim yo'nalishlaridan biridir. Bu jarayonda innovatsion pedagogik texnologiyalar qo'llaniladi.

3. Motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish. O'quvchilarda ichki motivatsiyani shakllantirish, o'z ustida ishlashga undash muhim vazifa hisoblanadi.

4. Refleksiya. Refleksiya orqali shaxs o'z faoliyatini tahlil qiladi, xatolarini aniqlaydi va ularni bartaraf etish yo'llarini topadi.

Akmeologik yondashuvning afzalliklari:

Ta'lim sifatini oshiradi;
Shaxsning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi;
Mustaqil fikrlashni shakllantiradi;
Kasbiy mahoratni oshiradi.

Shu bilan birga, bu yondashuvni amaliyotga joriy etishda pedagoglarning tayyorgarligi, metodik ta'minot va zamonaviy texnologiyalar muhim ahamiyatga ega.

Xulosa. Akmeologik yondashuvga asoslangan ta'lim zamonaviy ta'lim tizimining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu yondashuv orqali shaxsning har tomonlama rivojlanishi, uning o'z imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishi va yuqori natijalarga erishishi ta'minlanadi. Natijada jamiyat uchun raqobatbardosh, ijodkor va malakali kadrlar tayyorlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. Davlat ta'lim standartlari.
3. Derkach A.A. Akmeologiya asoslari.
4. Zimnyaya I.A. Pedagogik psixologiya.
5. Tolipov O', Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar.
6. Internet manbalari: www.ziyonet.uz, www.edu.uz.